

ítélete

... II. rendű terhelt szabadságvesztését fegyházban rendeli végrehajtani.

Egyebekben a megtámadott határozatokat ... I. rendű és ... II. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

Az ítélet ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

- [1] I. 1. A Nyíregyházi Törvényszék a 2018. július 20. napján meghozott és kihirdetett 2.B.95/2016/142. számú ítéletével ... I. rendű és ... II. rendű terheltet bűnösnek mondta ki társtettesként elkövetett emberölés büntetében [Btk. 160. § (1) bekezdés, (2) bekezdés d) pont], valamint társtettesként elkövetett testi sértés büntetvének kísérletében [Btk. 164. § (1) és (3) bekezdés]. Ezért ... I. rendű terheltet - halmazati büntetésül, mint többszörös visszaesőt - 20 évi szabadságvesztésre és 10 évi közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy a szabadságvesztés végrehajtási fokozata fegyház, és abból a terhelt feltételes szabadságra nem bocsátható. ... II. rendű terheltet - halmazati büntetésül - 12 évi szabadságvesztésre és 10 évi közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy a szabadságvesztés végrehajtási fokozata fegyház, és abból a terhelt legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követően bocsátható feltételes szabadságra.
- [2] Az I. rendű és a II. rendű terhelt tekintetében kétirányú fellebbezések alapján másodfokon eljáró Debreceni Ítéltábla a 2019. május 14. napján meghozott és kihirdetett Bf.IV.668/2018/56. számú ítéletével a terheltek társtettesként elkövetett emberölés büntetvének minősülő cselekményét a Btk. 160. § (1) bekezdése szerint minősítette. A terheltek szabadságvesztésének tartamát az I. rendű terhelt tekintetében 15 évre, a II. rendű terhelt tekintetében 9 évre enyhítette; a II. rendű terhelt szabadságvesztésének végrehajtási fokozatát börtönben határozta meg. Egyebekben azonban az elsőfokú ítéletet mindkét terhelt tekintetében helybenhagyta.
- [3] 2. A jogerős ítéletben megállapított tényállás lényege a következő.
- [4] Az alkoholista életmódot folytató **sértett 1** 2014. április hónapban ismerkedett meg a szintén italozó életet élő **sértett 2**vel, és költözött hozzá a **sértett 2** Norvégiában élő nővérének a tulajdonát képező, de **sértett 2** által használt lakásba. Ittas állapotban sokszor hangoskodtak, a szomszédok nyugalma zavarták, ezért több esetben a magatartásuk miatt rendőri intézkedésre is sor került. **Sértett 2** ittas állapotban gyakran bántalmazta **sértett 1**et és többször felszólította őt, hogy hagyja el a lakást, de ennek **sértett 1** nem tett eleget.
- [5] ... I. rendű terhelt 2015. május 7. napján albérllőként költözött be a **sértett 2** és élettársa által használt lakásba. ... II. rendű terhelt gyermekkori jóbarátja volt **sértett 2**nek, és szabadnapjain,

alkalmanként szintén ebben a lakásban lakott, legutóbb 2015. május 15. napjától tartózkodott a sértettek által használt lakásban. ... I. rendű terhelt és a sértettek azonban munkahellyel nem rendelkeztek. Napjaikat italozással töltötték, alkalmanként nagyobb mennyiségű alkoholt is elfogyasztottak, velük italozott ottlétékor a II. rendű terhelt is.

- [6] 2015. május 23. napján napközben, kb. 8-10 liter bort ittak meg, valamint pálinkát is fogyasztottak, amelytől **sértett 2** és a terheltek erősen ittas állapotba kerültek, sértett 1 is bort és pálinkát ivott, ő is ittas volt.
- [7] A délelőtti órákban ... I. rendű terhelt „ketrecharcra” tanította ... **II. rendű terheltet**, ami abból állt, hogy birkóztak a földön, közben bútorok is felborultak és egymásnak kisebb sérüléseket okoztak. **Sértett 2t** meglátogató **tanú 1** a lakásban már a délelőtti órákban látta egymással dulakodni a terhelteket, akik ennek során meg is sérültek, eközben az I. rendű terhelt **sértett 2t** is provokálta, aki ezt elhárította. A terheltek és **sértett 2** testalkata között számottevő különbség nem volt. Az I. rendű terhelt 45-ös méretű, Quechua márkájú, bőr anyagú, a II. rendű terhelt pedig 42-es méretű, velúr anyagú félcipőt viselt.
- [8] 14 óra körüli időben a lakás nagyobbik szobájában - ma már meg nem állapítható okból - az ittas terheltek bántalmazták sértett 1-et. Először I. rendű pusztá kézzel, ököllel a bal szeme fölött a homlokánál ütötte meg a vele szemben testközelben álló sértettet, aki az ütéstől hanyatt esett, de rögtön felállt, és őt ezután ... II. rendű terhelt szintén pusztá kézzel ököllel, a bal szeme alatt megütötte, ettől az ütéstől **sértett 1** már nem esett el.
- [9] **Sértett 2** ezt látva az élettársa védelmére kelt, kérdőre vonta a terhelteket, hogy az ő barátnőjét miért ütötték meg, majd **sértett 1** elé állt úgy, hogy szembe került I. és II. rendű terheltekkel, akik ezután sértett 2t a földre teperték, és testszerte taposták, rugdosták, valamint a hátát és a fejét ököllel is ütötték és a nyakát is megtaposták. A földön fekvő sértett kérte a terhelteket, hogy ne bántsák, és védekezni is próbált, sikertelenül.
- [10] **Sértett 1** miután látta, hogy élettársa szájából folyik a vér, őt próbálta úgy védelmezni, hogy a földön fekvő sértett mellé térdelt, és ráhajolva **sértett 2** felsőtestét és fejét a testével takarta, azonban a terheltek tovább ütötték, rúgták a földön immár tehetetlenül fekvő sértettet, az egyik rúgás **sértett 1** száját érte, a felsőajkát, a fejét pedig több ütés.
- [11] **Sértett 1** látta, hogy élettársát még mindig ütik, így a további bántalmazását ilyen módon nem tudja megakadályozni, ezért kiszaladt a konyhába, hogy értesítse telefonon a rendőrséget. Az I. rendű terhelt utána ment, a kezéből a telefont kivette, mondván, hogy ne hívja a rendőrséget, nincs semmi szükség rájuk, elég baja van velük. **Sértett 1** a telefonját I. rendű terhelttől visszavette, majd a fürdőszobába ment, oda bezárkózott, felhívta a segélyhívót. Az I. rendű terhelt ide is utána akart menni és azon kérdésére, hogy mit csinál **sértett 1** felszólította, hogy hagyja pisilni. A

fürdőszobából telefonon értesítette a segélyhívót, melyet többször is felhívott, 15 percen belül háromszor is. Először 15 óra 16 perckor 1 perc 47 másodpercig, 15 óra 20 perckor 2 perc 43 másodpercig, 15 óra 30 perckor 42 másodpercig. Ezt követően 15 óra 35 perckor is hívta, de ekkor már nem beszélt velük. A segélyhívóval azt is közölte, hogy őt is bántalmazták, és a barátját is bántalmazzák „halálra verik”, valamint „rugdossák agyba-főbe mindenhol”. Ezután **sértett 1** kijött a fürdőszobából, és látta, hogy még mindig a szobában a földön fekszik az élettársa, akit a terheltek ekkor már nem bántalmaztak. Ezt követően **sértett 1** a lakást elhagyta, a terheltekre csukta az ajtót és lement a ház elé.

- [12] **Sértett 1** bejelentését követően 15 óra 37 perckor a helyszínre érkezett rendőrförő, akiknek **sértett 1** már az utcán elmondta, hogy a fején látható séröléseket ... **I. rendű** és ... **II. rendű terhelte** okozta, amikor az élettársa, **sértett 2** védelmére kelt, akit ez a két személy megvert. A lakásba a rendőroket **sértett 1** engedte be, ahol a járőrök a földön fekvő **sértett 2**höz mentőt hívtak, a fején és a szeménél láttak séröléseket. A mentősök 15 óra 55 perckor érkeztek a helyszínre. Az ellátás során a sértett keringése összeomlott, ezért esetkocsit hívtak, amely 16 óra 08 perckor érkezett, megkezdte a sértett újraélesztését, azonban a szakszerű ellátás ellenére **sértett 2** 16 óra 52 perckor elhalálozott.
- [13] A terheltek bántalmazása következtében **sértett 2**t legalább 17 rendbeli erőbehatás érte, akinek a halálát a lépverőér szakadása miatt bekövetkezett vérvesztéses shock okozta. A hasúri vérgyülemmel és vérvesztéses sokkal járó, halálos lépverőér szakadást egy rendbeli nagy mértékű tompa erőbehatás okozta. A sértett a halál bekövetkezésekor közepes-súlyos fokban volt ittas. A sérölések elszenvedése előtt több természetes okú, sorsszerű megbetegedésben szenvedett, azonban betegségei a halált nem okozták és nem sietették. A hasi tompa erőbehatás és a sértett halála között közvetlen az ok-okozati összefüggés. A sértett élete idejekorán érkező, szakszerű orvosi segítségnyújtással megmenthető lett volna.
- [14] Ezen túlmenően a hajás fejbőrének két rendbeli zúzódását és bőr alatti bevérvését, a bal szem körüli lágyrészek zúzódását és bőr alatti bevérvését, a jobb járomív tájékának zúzódását és bevérvését, a szájnyálkahártya zúzódását és bevérvését, a bal fültájék zúzódását, a bal fül metszett sérölését, a jobb fül mögötti terület zúzódását, a nyak zúzódását és bőr alatti bevérvését, a pajzsporcbal oldali nagyszarvának törését, a nyelvcsont bal oldali részének bevérvését, a mellkas elülső felszínének zúzódását, a jobb oldali IV-V-VI-VII-VIII-IX. bordák törését, a bal oldali IX. borda törését és a máj jobb lebenyének felszínes folytonosság megszakadását szenvedte el. Sérölései közül a pajzsporcbal oldali nagyszarvának törése, és a bordatörések túlélés esetén 8 napon túl gyógyultak volna.

- [15] A halálos sérülésen kívüli friss sérülések túlnyomó része közepes, tompa erőbehatásra, míg a többi sérülés kis-közepes, illetve közepes-nagy erőbehatásra keletkeztek.
- [16] **Sértett 1** a terheltek bántalmazása következtében homloka bal oldalán, mindkét oldali arcfélen, és a felsőajak bal oldalán lágyrész zúzódásokat szenvedett el, melyek 8 napon belül gyógyultak. A sértettet a vádlottak általi bántalmazása során mintegy négy rendbeli közepes-tompa erőbehatás érte.
- [17] Az eljárás során meg nem állapítható ok miatt **sértett 1** 2015. május 13. és 2015. május 27. napjai között bordatörést is szenvedett. A bordatörés 8 napon túl gyógyult, a tényleges gyógyulási idő kb. 6 hét volt. Kétséget kizáróan azt nem lehetett megállapítani, hogy a **sértett 1** bordatörését a terheltek bántalmazása okozta.
- [18] **II. 1.** A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a Debreceni Fellebbviteli Főügyészség az I. rendű és a II. rendű terhelt terhére, a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjára alapítva, Bf.381/2019/1-I. szám alatt terjesztett elő felülvizsgálati indítványt, melyben a jogerős ítélet megváltoztatását, a terheltek élet elleni cselekményének társtettesként elkövetett, a Btk. 160. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés d) pontja szerint minősülő emberölés büntettekénti minősítését, valamint a terheltek szabadságvesztésének súlyosítását és végrehajtási fokozatának a II. rendű terhelt tekintetében is fegyházban való meghatározását kérte.
- [19] Indokai szerint a másodfokú bíróság tévedett, amikor a terheltek terhére rótt emberölést nem minősítette különös kegyetlenséggel elkövetettnek. A bírói gyakorlat következetes abban, hogy ekként minősül az emberölés, ha az elkövető a sértettet hosszasan, közepes és nagy erővel ütlegeli, rugdossa, valamint megtapossa, és ezzel közvetlen okozati kapcsolatban áll be a sértett halála.
- [20] Az indítvány szerint az irányadó tényállásban foglalt terhelti magatartás e feltételeknek mindenben megfelel. A halálos lépverőszakadást egy rendbeli nagy mértékű tompa erőbehatás okozta. A terheltek által megvalósított bántalmazás kitartó módja és brutalitása olyan embertelenségre vall, amely a töretlen bírói gyakorlat szerint a különös kegyetlenséggel elkövetés minősítő körülmény megállapítását aggálytalanul megalapozza.
- [21] Ezért az ügyészség álláspontja szerint a Debreceni Ítéltábla téves jogi álláspontra helyezkedett, amikor a terheltek élet elleni cselekményét emberölés büntette alapesetének minősítette, és az erre irányadó büntetési tétel keretei között elbírálva a terheltek büntetését lényegesen enyhítette.
- [22] A fellebbviteli főügyészség utalt arra, hogy a helyes minősítés mellett az I. rendű terheltre irányadó büntetési tétel tíz évtől huszonöt évig terjedő, avagy életfogytig tartó szabadságvesztés, míg a II. rendű terhelt esetében tíz évtől huszonhárom évet el nem érő tartamig terjedő szabadságvesztés. A jogerős ítéletben kiszabott büntetések nem érik el a törvényes minősítés mellett kiszabható büntetés középértékét sem.

- [23] A felülvizsgálati eljárásban megállapított törvénysértő minősítés esetén a büntetés akkor is lehet törvénysértő, ha az a törvényes minősítésnek megfelelő tétel keretei között került kiszabásra, azonban nem felel meg a helyes minősítésű bűncselekmény tárgyi súlyának és az alanyi bűnösség fokának.
- [24] A II. rendű terhelt tekintetében az indítvány kitért arra, hogy a büntetés törvénysértő voltának megítélése során kizárólag a bűncselekmény minősítéséhez tartozó büntetési tételnek és a tételkeret-emelő rendelkezéseknek van jelentősége, az enyhítő rendelkezés alkalmazhatósága és az ebből eredő leszállási lehetőség figyelmen kívül marad.
- [25] Jelen ügyben a terheltekkel szemben kiszabott büntetés - az ügyészi álláspont szerint - törvénysértő, mert a terheltek ittas állapotban, konok kitartással, a sértett sorsa iránti teljes közömbösséggel követték el a kiemelkedő tárgyi súlyú bűncselekményt, amely mellett más személyt is testi sértésre irányuló szándékkal bántalmaztak. Mindezzel szemben sem a cselekmények részbeni megbánása, sem a II. rendű terhelt büntetlen előélete nem bírnak olyan nyomatékkel, hogy a helyes minősítés mellett is a büntetések a jogerős ítéletben kiszabott mértékben kerüljenek meghatározásra.
- [26] Ezért a cselekmények tárgyi súlyára és az I. rendű terhelt többszörös visszaesői minőségére tekintettel mindkét terhelt szabadságvesztésének jelentős súlyosítása indokolt. A helyes minősítésre tekintettel a szabadságvesztés végrehajtási fokozatát a II. rendű terhelt esetében is fegyházban kell meghatározni.
- [27] 2. A Legfőbb Ügyészség a BF.1207/2019/3. számú átiratában a Debrecen i Fellebbviteli Főügyészség felülvizsgálati indítványát - annak helyes indokaira tekintettel - változatlan tartalommal tartotta fenn, és azzal egyezően a terheltek élet elleni cselekményének társtettesként elkövetett, a Btk. 160. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés d) pontja szerint minősülő emberölés büntettekénti minősítésére, a velük szemben kiszabott szabadságvesztések tartamának jelentős súlyosítására, továbbá a II. rendű terhelt tekintetében a szabadságvesztés végrehajtási fokozatának fegyházban való meghatározására tett indítványt.
- [28] 3. A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség indítványára az I. rendű terhelt írásban több észrevételt tett.
- [29] A 2020. január 14. napján érkezett beadványában nyilvános ülés kitűzését kérte. Utalt arra, hogy a jogerős ítélettel szemben már maga is kívánt felülvizsgálati indítványt benyújtani, ennek érdekében felvázolta az eljárás során megvalósult „abszolút eljárási szabálysértéseket”, amit a Kúria panaszként kezelt és tájékoztatást is adott a terhelt részére a felülvizsgálati indítvány benyújtásának szabályairól. A 2020. január 21-én érkezett beadványában védekezési jogának korlátozását jelölte meg olyan eljárási szabálysértésként, ami az eljárás érdemi elbírálására jelentős kihatással volt.

- [30] Ennek kapcsán sérelmezte a nyomozás lefolytatásának mikéntjét és a bíróság által megállapított tényállást; kifogásolta **sértett 1** tanúvallomásának elfogadását, a II. rendű terhelt első nyomozati vallomásának figyelmen kívül hagyását, bizonyítási indítványainak elutasítását, valamint az elsőfokú és a másodfokú ítélet indokolásának egyes hiányosságait. Utalt arra, hogy a megállapított tényállás szerint **sértett 1** 19 perc alatt háromszor hívta a segélyhívót a fürdőszobából. Ezalatt az I. rendű terhelt végig vele volt, ezért semmit nem látott abból, hogy a II. rendű terhelt és **sértett 2** addig mit csinálnak egymással. Így a II. rendű terhelt bármit megtehetett, amire oka is volt, hiszen a sértettel - a sértett tudtán kívül - „egy nőn osztoztak”. A hanganyag is igazolja, hogy ekkor kizárólag a II. rendű terhelt volt a sértettel. **Sértett 1** pedig arról számolt be, hogy ketten közösen csupán 2-3 percig ütötték a sértettet, így a sértett halála bizonyosan nem annak a következménye.
- [31] Végül hivatkozott a terhelt védekezési jogára vonatkozó törvényi rendelkezésekre és részletesen idézett azokkal kapcsolatos alkotmánybírósági határozatokból, illetve közzétett eseti döntésből. Kérte, hogy a Kúria a határozatát az általa előadott tények alapulvételével hozza meg.
- [32] Az I. rendű terhelt a 2020. március 16-án érkezett beadványában észrevételeit kiegészítette azzal, hogy elsőként **sértett 2** támadt rá és ütötte meg őt; erre vonatkozóan részletesen idézett és értékelt egyes tanúvallomásokat, és azokból ténybeli következtetéseket is levont mind a vádbeli események mikénti történésére, mind azok lehetséges motivációjára nézve.
- [33] A terhelt kitért arra is, hogy a másodfokú eljárás során a letartóztatását elrendelő tanács elnöke azonos volt az ügydöntő határozatot hozó tanács elnökével. A bíróság e végzésében - mielőtt még a terhelt a védekezését előterjeszthette volna - tényként rögzítette, hogy a terhelt elkövette a neki felrótt bűncselekményt; ezért nem volt elfogulatlan. Utalt az Alkotmánybíróság 21/2016. (XI.30.) AB számú határozatára is.
- [34] A terhelt a 2020. március 18-án érkezett beadványában, arra az esetre, ha a nyilvános ülésen a járványügyi helyzet miatt nem tud részt venni, a felülvizsgálati indítvány elutasítását kérte.
- [35] A 2020. április 29-én érkezett beadványában kérte, hogy amennyiben a Kúria a veszélyhelyzeti eljárási szabályok szerint a felülvizsgálati indítványt tanácsülésen bírálja el, úgy vegye figyelembe a korábban eljáró bíróságok által figyelmen kívül hagyott indítványait. Kérte az ügyészség felülvizsgálati indítványának elutasítását, és azt, hogy a Kúria emberölés büntette helyett testi sértés miatt állapítsa meg a büntetőjogi felelősségét. Álláspontja szerint közte és a sértett között egy „hétköznapi verekedés” történt, senkinél nem tapasztalt ölési szándékra utaló jelet, fel sem merült, hogy a sértettnek halálos sérülése keletkezhet. A tragédiához vezető verekedés kialakulásához a lakásban jelen volt mind a négy személy hozzájárult.

- [36] 4. Az I. rendű terhelt védője írásbeli észrevételében elsődlegesen a felülvizsgálati indítvány elutasítását, másodlagosan az I. rendű terhelt cselekményének halált okozó testi sértés büntettként való minősítését és büntetésének enyhítését indítványozta.
- [37] Indokai szerint a sértett halálát egyetlen erőbehatás és egyetlen sérülés - a lépverőér szakadása - okozta. Az irányadó tényállásból nem állapítható meg, hogy azt melyik terhelt okozta, illetve kialakulhatott valamilyen kiálló tárgyra való ráesés eredményeként is. Ténykérdés, hogy a hanganyagból kitűnően az I. rendű terhelt volt az, aki sértett lel a felvételeken beszélt, így az ez alatti, 19 perces időintervallumban nem bántalmazhatta a sértettet.
- [38] Álláspontja szerint a 3/2013. BJE jogegységi határozatban felsorolt szempontok alapján az tűnik ki, hogy az I. rendű terhelt cselekménye nem emberölés büntettként minősül. Eszközhasználatra nem került sor, annak ellenére, hogy a lakásban több arra alkalmas tárgy is volt. A támadott testtájékok sem azok voltak, amelyeknek a sérülése esetén általában a sértett halála várható.
- [39] Az elkövetésnél tanúsított erő kifejtés, annak mértéke, módja, többszöri megismétlése fel sem merülhet; a nem irányzott, hadonászva végrehajtott ütés általában testi sértés okozására irányuló szándékra utal. Jelen esetben a sértett különböző testfelületein voltak, jellemzően kisebb erőbehatástól származó, nem életfontosságú szervekre irányuló sérülések. A terheltek a bántalmazással önként hagytak fel. Ölési szándék esetén az elkövető általában nem a sértett hasát üti puszta kézzel, vagy akár rúgja; ezeken a testtájékokon halálos sérülés jellemzően csak eszközzel okozható. Ölési szándékra utaló kijelentésre nincs adat. Az I. rendű terhelt a cselekmény után nem menekült el, nyugodtan viselkedett és a rendőri intézkedést sem akadályozta, ekként fel sem merült benne a sértett halála. Amikor arról utóbb, a gyanúsítotti kihallgatása során tudomást szerzett, lelkileg összeroppant.
- [40] Az I. rendű terhelt ugyan volt már büntetve garázdaság és testi sértés miatt, azonban arra vonatkozóan adat sem merült fel, hogy agressziója az élet kioltására is irányulhatna. A terhelt inkább azt egyfajta szórakozásként élte meg, így a sértett halálát sokkal inkább egy eldurvult játék során bekövetkezett véletlen baleset, mintsem ölési szándék eredményezte.
- [41] A cselekmény indítóoka kapcsán a védő kifejtette, hogy a terheltek és a sértett között nem történt olyan esemény, ami különleges indulatokat válthatott volna ki. A fizikai agresszió a körükben nem volt ismeretlen, azonban a cselekményt kiváltó konfliktus „a napi rutinjuk része” volt. Az elfogyasztott nagy mennyiségű alkohol és a fennálló, alapvetően nem jelentős konfliktuson kívül semmilyen olyan tényező nem tárható fel, ami ölési szándékra utalna. Az elkövetők és a sértett között baráti kapcsolat volt, ami ugyancsak az ölési szándék ellenében hat.
- [42] A védői álláspont szerint a fentiekből egyértelműen az ölésre irányuló (akár eshetőleges) szándék hiánya következik. A

bántalmazás „hosszabb időtartama” és „kitartó jellege” sem alapozza meg azt, tekintettel arra, hogy a sértett 1 szerint 2-3, a II. rendű terhelt szerint 1-2 percig tartott, és erre utalnak a sértett sérülései is, amelyek tipikusan létrejöhetnek ennyi idő alatt.

[43] Ölési szándék hiányában a különös kegyetlenség megállapítására sem kerülhet sor, aminek egyébként ellentmond az is, hogy a terheltek nem indítottak el több, a halálhoz vezető folyamatot, ahhoz pusztán egy - meglehetősen ritka - sérülés, a lépverőér szakadása vezetett.

[44] 5. A II. rendű terhelt írásbeli észrevételében arra utalt, hogy délelőtt egy ízben ütötte meg a sértettet, mert az rátámadt. Délután ismét a sértett támadt rá, ekkor egyszer megfejelte a homlokán, ami miatt a sértettnél ott egy kisebb dudor keletkezett. Ezt követően már csak az I. rendű terhelt és a sértett verekedett, mivel a sértett kérte, hogy az I. rendű terhelt „tanítsa meg verekedni”.

[45] Ennek során a sértett egy ízben rázuhant a II. rendű terhelt felhúzott lábaira, amire lerúgta őt magáról. A verekedéshez más köze nem volt, amit bizonyít az is, hogy rajta - a lakásban jelen volt másik három személlyel ellentétben - egyáltalán nem volt sérülés. A II. rendű terhelt utalt arra, hogy ittassága miatt nem is lett volna képes verekedni. A terhelt halálát nem kívánta senki, szándékos emberölés, különös kegyetlenség, társtettség és szándékegyesség fel sem merülhetett.

[46] **III.** A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség által az I. rendű és a II. rendű terheltek terhére előterjesztett felülvizsgálati indítvány mindkét terhelt tekintetében alapos.

[47] 1. A Kúria előjáróban arra utal, hogy a törvény pontosan meghatározza a felülvizsgálat alanyi, tárgyi és - a terhelt terhére előterjesztett indítvány esetén - az időbeli feltételeit. Az ügyészség a Be. 651. § (1) bekezdése alapján jogosult a terhelt terhére felülvizsgálati indítvány előterjesztésére. A Debreceni Ítéltábla jogerős határozatát az ügyészséggel a 2019. május 14-én - az ügyész jelenlétében - megtartott nyilvános ülésen való kihirdetésével közölte, a felülvizsgálati indítvány pedig 2019. október 1. napján érkezett meg a bírósághoz. Ekként az a Be. 652. (3) bekezdésében írt időbeli feltételnek is megfelel, mert a határozat közzésétől számított hat hónapon belül került előterjesztésre.

[48] A Be. 660. § (2) bekezdés a) pontja szerint a Kúria a felülvizsgálati indítványról nyilvános ülésen határoz, ha a terhelt vagy a védő a terhelt terhére benyújtott felülvizsgálati indítvány kézbesítésétől számított nyolc napon belül ezt indítványozza. Jelen ügyben az I. rendű terhelt kérte az indítvány nyilvános ülésen való elbírálását.

[49] A 2020. március 31. napján 15 órakor hatályba lépett, a veszélyhelyzet ideje alatt érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedésekről 74/2020. (III. 31.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Veir.) - a Kormánynak az Alaptörvény 53. cikkének (2) bekezdése szerinti jogkörében - a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC.

törvény egyes rendelkezéseinek alkalmazását felfüggesztette, illetve eltérő rendelkezéseket írt elő.

- [50] A Veir. 83. § (1) bekezdése szerint, ha a Kúria tanácsának a felülvizsgálati indítványról a Be. 660. § (2) bekezdés a) pontja alapján nyilvános ülésen kell határoznia, azonban az elbíráláshoz szükséges adatok a felülvizsgálati indítvánnyal érintett írásbeli nyilatkozata alapján beszerezhetők, az ehhez szükséges intézkedéseket a tanács elnöke teszi meg. Jelen ügyben erre sor került, mindkét terhelt, valamint az I. rendű terhelt védője az érdemi észrevételeit írásban megtette.
- [51] A Veir. 83. § (2) bekezdésének zárófordulata akként rendelkezik, hogy ha ezt követően a rendelkezésre álló adatok alapján az ügy tanácsülésen való elbírálásának nincs akadálya, a Kúria tanácsa a felülvizsgálati indítványról tanácsülésen dönt. Jelen ügyben az indítványban felvetett jogkérdések elbírálásához, továbbá a büntetés kiszabásához szükséges valamennyi adat rendelkezésre állt, ezért a Kúria az indítványt e jogszabályhely rendelkezése alapján tanácsülésen bírálta el.
- [52] A Kúria előre bocsátja az alábbiakat is.
- [53] Mindkét terhelt és az I. rendű terhelt védője észrevételeikben maguk is kifogásolták a cselekmény minősítését, és azzal összefüggésben a kiszabott büntetést is; az I. rendű terhelt és védője kifejezetten indítványt is tett a szóban lévő cselekmény halált okozó testi sértés büntettekénti minősítésre és azzal összefüggésben a büntetés enyhítésére is. A cselekmény minősítése és annak kapcsán a kiszabott büntetés azonban az ügyészség felülvizsgálati indítványa alapján is a felülvizsgálat tárgya, és ugyanazt támadják a terhelti és védői észrevételek is. Bármelyik kifogás alapossága a másik álláspont alaposságát kizárja; ugyanakkor a Kúria a Be. 662. § (4) bekezdése szerint a terhelt terhére benyújtott felülvizsgálati indítvány esetén megváltoztathatja a megtámadott határozatot a terhelt javára is. Ezért a Kúria a terhelti és a védői észrevételeket nem önálló felülvizsgálati indítványnak tekintette, mert azok teljes körűen elbírálhatók az ügyészség felülvizsgálati indítványának keretei között is.
- [54] 2. A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, ami a jogerős ítélettel szembeni jogi - és nem pedig ténybeli - kifogás lehetőségét biztosítja. E jogorvoslati mód a Be. 648. §-a értelmében kizárólag a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen, a Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokból vehető igénybe; a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.
- [55] A Be. 649. § (1) bekezdés b) pont első fordulat ba) alpontja alapján valóban felülvizsgálatnak van helye akkor, ha a bíróság jogerős ítéletében a cselekmény törvénysértő minősítése miatt törvénysértő büntetést szabott ki. E felülvizsgálati ok feltételrendszere tehát kettős: megkívánja mind a törvénysértő minősítést, mind pedig - ebből eredően - a büntetés törvénysértő voltát. Az ügyészség felülvizsgálati indítványa kiterjed mindkét

említett feltételre, az alapján tehát a felülvizsgálatnak helye van.

- [56] Az emberölés minősítő körülményei tekintetében - így a különös kegyetlenséggel elkövetés kapcsán is - a Kúria 3/2013. BJE jogegységi határozata adott eligazítást. Eszerint a különös kegyetlenség fogalma alá az átlagost lényegesen meghaladó szenvedéssel járó (amilyen például a tűzhalál, az élve eltemetés stb.), rendkívüli embertelenséggel, brutalitással, gátlástalanul, az emberi méltóság mély megalázásával vagy az elkövető emberi mivoltából kivetkőzve véghez vitt ölési cselekmények vonhatók.
- [57] A jogegységi határozat kitér arra is, miszerint megállapítható a súlyosabb minősítés akkor is, ha az elkövető az ölési cselekményekhez általában használatos, ún. tipikus eszköz igénybevétele nélkül, pusztá kézzel, agyonveréssel, rúgással vagy taposással valósítja meg a cselekményt. Az eszköz nélkül - lábbal, pusztá kézzel - testszerte történő, elhúzódó bántalmazás esetén azonban először abban a kérdésben kell állást foglalni, hogy az elkövető ölésre vagy testi sértésre irányuló szándékkal cselekedett-e. Amennyiben az ölésre irányuló szándék megállapítható, a sértettnek okozott sérülések nagyobb száma, súlya és jellege alapján - különösen, ha az aktív elkövetői tevélegesség több halálhoz vezető folyamatot is megindított - általában következtetés vonható az elkövetés embertelenségére is.
- [58] A Debreceni Ítéltábla - részletes indokolással - osztotta a Nyíregyházi Törvényszék azon álláspontját, miszerint a terhelteket cselekményük során, annak objektív ismérvei alapján eshetőlegesen ölési szándék vezette. Az eljáró bíróságok erre vontak következtetést a bántalmazás módja, intenzitása, időtartama, az okozott sérülések, valamint a cselekményük következményei iránti - a sértett, majd a már eszméletlen sértett élettársának könyörgése ellenére való - teljes közömbösségük alapján.
- [59] Ezt a Kúria is osztotta. Az I. rendű terheltektől észrevételei kapcsán a Kúria arra mutat rá, hogy az ölési szándék megállapításának nem az a feltétele, hogy azt a 3/2013. BJE jogegységi határozatban meghatározott valamennyi szempont, vagy akár azok számszerű többsége megalapozza, hanem az, hogy azok közül a konkrét ügyben jelentőséggel bíró egyes szempontok összességében a halál, és nem a testi sértés okozására irányuló szándékra nyújtának következtetési alapot.
- [60] Jelen esetben a terheltek súlyos ittasságára tekintettel az alanyi tényezők eleve figyelmen kívül maradnak. A Debreceni Ítéltábla helyesen mutatott rá arra, hogy az alanyi oldal nem teljes voltára tekintettel a terheltek aktuális tudattartalmára, és ezáltal szándékuk formájára a tárgyi tényezők alapján kell jogi következtetést vonni (másodfokú ítélet 12. oldal második bekezdés).
- [61] Jelen ügyben a tárgyi tényezők közül is semmitmondó - a terheltek súlyos fokú ittassága miatt - a kijelentéseik (hiánya) és a cselekmény utáni magatartásuk; következtetés kizárólag a ténylegesen kifejtett magatartásuk alapján vonható le. E körben

pedig az állapítható meg, hogy a bántalmazás elhúzódó volt, és súlyos következményekkel járt. Időtartama - az irányadó tényállás szerint - meghaladta a 20 percet; **sértett 1** - miután sikertelenül próbálta élettársát megvédeni - 15 óra 16 perckor telefonált először segítségért, majd 15 óra 35 perckor utoljára, és csak ezt követően észlelte először, hogy a terheltek már nem bántalmazták **sértett 2**t. Ebből pedig az következik, hogy a bántalmazás jóval 15 óra 16 perc előtt kezdődött és csak 15 óra 35 perckor ért véget. A **sértett 2** még **sértett 1** jelenlétében földre került; ebből pedig az következik, hogy a terheltek ez alatt a legalább 20 perc alatt a földön fekvő, védekezésre képtelen **sértett 2**t ütötték, rúgták, taposták egyoldalúan.

- [62] Ezzel teljes mértékben összhangban állnak a **sértett** sérülései. A terheltek a **sértett**nek korántsem csupán „jellemzően kisebb” sérüléseket okoztak; a **sértett** a halálos sérülésen kívül nyolc rendbeli, külön-külön is nyolc napon túl gyógyuló sérülést (csonttörést), összességében pedig legalább tizenhét rendbeli elkülöníthető nyomot hagyó (sérülést okozó) erőbehatást szenvedett el. A terheltek a bántalmazást a **sértett**, majd élettársának könyörgése ellenére is folytatták, majd az őt megvédeni kívánó **sértett** let fizikai erőszakkal távolították el azért, hogy cselekményüket folytathassák, és ezt meg is tették, még akkor is, amikor **sértett 1** már többször is a rendőrséget hívta.
- [63] Az eszméletlen **sértettet** kitartóan bántalmazó, neki újabb és újabb súlyos sérüléseket okozó terhelteknek tudatában kellett lennie, illetve az alanyi oldal teljessége esetén tudatában kellett volna lennie annak, hogy cselekményük a terhelt halálát okozhatja, az iránt azonban teljes közömbösséget tanúsítottak. Eshetőleges ölési szándékukra tehát ekként a bíróság jogerős ítéletében helyesen vont következtetést, így a cselekmény emberölés büntettekénti minősítése törvényes.
- [64] A védői észrevétel kapcsán utal arra a Kúria, hogy amint arra a Debreceni Ítéltábla is helyesen hivatkozott, szándékegységben történő közös bántalmazás esetén közömbös, hogy a **sértett** halálához vezető sérülést éppen melyik elkövető erő kifejtése eredményezte (másodfokú ítélet 11. oldal utolsó bekezdés).
- [65] Tévedett azonban a Debreceni Ítéltábla, amikor a különös kegyetlenséggel való elkövetést nem látta megállapíthatónak. Ennek kapcsán arra az álláspontra helyezkedett, hogy a végrehajtás módja nem haladta meg az élet kioltásához általában szükséges kegyetlen véghezvitel jellemzőit, és arra sem lehet megalapozott következtetést vonni, hogy a terheltek tudata átfogta a végrehajtás különösen kegyetlen voltát.
- [66] Ezzel szemben a Kúria álláspontja szerint egy a földön fekvő, védekezésre képtelen, részben már eszméletlen **sértett** kitartó, nagyszámú súlyos sérülést okozó, hosszadalmas ütlegelése, rugdosása, megtaposása olyan kirívóan brutális, embertelen elkövetési mód, ami túlmutat az emberélet kioltásával szükségképpen együtt járó kegyetlenségen. Jelen esetben jelentősége van annak is,

hogy a terheltek előbb a sértett, majd élettársa könyörgése ellenére is folytatták a bántalmazást, sőt a sértett fejét és felsőtestét ráborulással védeni igyekvő sértett let - neki is sérüléseket okozva - kifejezetten „lerugdosták” a sértettéről azért, hogy **sértett 2** életfontosságú, sérülékeny testtájékaihoz továbbra is hozzáférjenek. A szó köznapi és jogi értelmében is kifejezetten különös kegyetlenséget jelent, ahogy a terheltek a sértett bántalmazását - a sértett könyörgése ellenére, azt követően az élettársa életéért könyörgő értett 1 et félrerúgva - a haláláig folytatták; mindez messze túlmutat az élet kioltásával szükségképpen együtt járó kegyetlenségen.

- [67] Ekként a terheltek ölési cselekménye a különös kegyetlenséggel való elkövetés ismérveit maradéktalanul kimeríti. A különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés büntette eshetőleges szándékkal elkövetett, ha az elkövető a sértettet hosszasan, közepes és nagy erővel ütlegeli, rugdossa, valamint megtapossa, és ezzel közvetlen okozati kapcsolatban áll be a sértett halála (BH 2003.485., BH 2000.523.). Értelemszerűen ez fordítva is igaz; ilyen elkövetési mód esetén az eshetőleges szándékkal való elkövetett emberölés különös kegyetlenséggel elkövetett.
- [68] A Debreceni Ítéltábla azon álláspontja pedig, miszerint arra sem vonható következtetés, hogy a terheltek tudata a végrehajtás különösen kegyetlen voltát átfogta, annál is inkább nem helytálló, mert a terheltek tudattartalma kapcsán maga rögzítette helyesen, hogy arra - a terheltek önhibából eredő ittasságára tekintettel - a tárgyi ismérvek alapján kell következtetést vonni. Amennyiben pedig ekként a terheltek tudata átfogta, hogy a sértett kitartó ütlegelése, rugdalása, taposása a halálát okozhatja, úgy át kellett fognia azt is, hogy ennek előidézésére különösen kegyetlen módon kerül sor; e tekintetben a különbségtételnek nincs alapja, illet a Debreceni Ítéltábla sem jelölt meg.
- [69] A védő észrevételei kapcsán megjegyzi a Kúria azt is, hogy a halálhoz vezető több folyamat megindítása a 3/2013. BJE jogegységi határozat szerint a bántalmazással való emberölés különös kegyetlenséggel való elkövetésének nem a feltétele, hanem csak az egyik lehetséges, tipikus esete. Jelen esetben nem ez történt, azonban ez nem zárja ki a minősítő körülmény más ténybeli alapokon való megvalósulását.
- [70] A terheltek **sértett 2** sérelmére elkövetett cselekményének minősítése ekként helyesen a Btk. 160. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés d) pontja szerint minősülő emberölés büntette, melyet a Btk.13. § (3) bekezdése szerinti társtettesként követtek el. A terheltek cselekményének emberölés büntette alapesetként való minősítése tehát a jogerős ítéletben törvénysértő.
- [71] 3. A Kúriának erre tekintettel vizsgálnia kellett, hogy a jogerős ítéletben kiszabott büntetések a helyes minősítés mellett törvényesek-e. Felülvizsgálati eljárásban megállapított törvénysértő minősítés esetén a büntetés abban az esetben is lehet

törvénysértő, ha az a törvényes minősítésnek megfelelő büntetési tétel keretei között került kiszabásra (BH 2011.97.I.).

[72] A 2003. július 1. napját megelőzően hatályban volt, a büntetőeljárásról szóló 1973. évi I. törvény 284. § (1) bekezdés b) pontja felülvizsgálati okként határozta meg, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése, vagy más anyagi jogszabálysértés miatt törvénysértő büntetést szabtak ki, vagy törvénysértő intézkedést alkalmaztak a terhelttel szemben, azonban a hivatkozott törvényhely (2) bekezdésében ezzel összefüggésben már azt rögzítette, hogy az (1) bekezdés b) pontja esetén sincs helye felülvizsgálatnak, ha a büntetést a törvényes minősítésnek megfelelő büntetési tétel keretei között szabták ki.

[73] A 2003. július 1. és 2018. június 30. napja között hatályban volt, 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: korábbi Be.) 416. § (1) bekezdés b) pontjának I. fordulatához, illetve a jelenleg hatályos Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjához már nem kapcsolódik a „törvénysértő büntetés” fogalmi meghatározása [1973. évi I. törvény 284. § (2) bekezdés b) pont], ezzel pedig megszűnt e fogalom tartalmának szűkítő jogszabályi definíciója. Nincs tehát olyan tételes jogi előírás, amely szerint felülvizsgálati oknak csupán az olyan - minősítést érintő -

anyagi jogszabálysértés tekinthető, amelynek korrekciója, megváltoztatása folytán a büntetést új büntetési tételkeretek között kell kiszabni, és olyan sem, ami azt mondaná ki, hogy arra csak akkor kerülhetne sor, ha a kiszabott büntetés kifejezetten a helyes minősítés szerinti büntetési tétel kereteibe ütközik.

[74] A Kúria, illetve jogelődje, a Legfelsőbb Bíróság gyakorlata követte a Be. előbbieken kiemelt módosítását; több határozatában rámutatott arra, hogy a büntetés mértékének felülvizsgálatára nem csak a büntetési tételhatárokon kívül eső büntetés kiszabása esetén kerülhet sor. A büntetési tételhatárok közt a büntetést - annak céljához igazítva, egyéniesítve, a cselekmény tárgyi súlyához, az ítélet belső arányához igazodóan - kell kiszabni. A minősítő körülmények közül akár egynek az elmaradása - mint például a bűnszövetségben való elkövetés mellőzése - érintheti a büntetés mértékét és a büntetés törvényességét akkor is, ha a kiszabott büntetés a helyesbített minősítéshez tartozó büntetési tételkereten belül marad, ám nem felel meg a helyes minősítésű bűncselekmény tárgyi súlyának, az alanyi bűnösség fokának. Fokozottan ez a helyzet olyan esetekben is, amikor a helyes minősítés mellett az irányadó büntetési tétel is változik; ennek jelentősége van akkor is, ha a téves minősítés alapulvételével kiszabott büntetés a helyes minősítés esetén kiszabható büntetés tételkereteit sem sérti.

[75] Jelen ügyben a helyes minősítés alapulvételével az I. rendű terhelttel szemben életfogytig tartó szabadságvesztés is kiszabható. Határozott tartamú szabadságvesztés esetén az I. rendű terhelttel szemben kiszabható szabadságvesztés alsó határa 10 évi, míg felső határa - a terhelttel többszörös visszaesői minőségére

[Btk. 89. § (1) bekezdés] és a szabadságvesztés generális felső határára [Btk. 36. §] tekintettel - 25 évi szabadságvesztés. A II. rendű terhelttel szemben kiszabható szabadságvesztés alsó határa ugyancsak 10 évi, míg felső határa - a halmazatra [Btk. 81. § (3) bekezdés] tekintettel - 23 évet el nem érő tartamú szabadságvesztés.

[76] A Btk. 80. § (2) bekezdése szerint határozott ideig tartó szabadságvesztés kiszabásakor a büntetési tétel középértéke irányadó; a középérték a büntetési tétel alsó és felső határa összegének fele. Az említett törvényhely (3) bekezdése pedig akként rendelkezik, hogy ha e törvény a büntetés kiszabása esetén a Különös Részben meghatározott büntetési tételek emelését írja elő, a (2) bekezdésben meghatározott számítást a felemelt büntetési tételekre tekintettel kell elvégezni. Az így meghatározott középérték az I. rendű terhelt esetében 17 év 6 hónapi, a II. rendű terhelt esetében 16 év 6 hónapi szabadságvesztés.

[77] Minderre tekintettel megállapítható, hogy a jogerős ítéletben kiszabott büntetés a helyes minősítés alapulvételével az I. rendű terhelt esetében jelentősen a törvényi középérték alatt marad, a II. rendű terhelt esetében pedig a törvényi minimumot sem éri el. Erre semmiféle indok nincs, ezért a jogerős ítéletben kiszabott büntetés a helyes minősítés mellett mindkét terhelt tekintetében törvénysértő.

[78] A büntetés kiszabása kapcsán azt kell előre bocsátani, hogy tárgyi oldalról a terheltek között különbségtételnek alapja nincs. A délelőtti verekedés - amikor csak az I. rendű terhelt verekedett a sértettel - a délutánitól elkülönül. Délután - az irányadó tényállás szerint - a terheltek együtt bántalmazták sértett let, és **sértett 2** őt kívánta megvédeni. A terheltek emiatt közösen támadtak rá, és együtt vitték a földre; a jogerős ítéletben megállapított tényállás ezt követően is kizárólag a terheltek közös cselekvőségét rögzíti.

[79] Alanyi oldalról viszont annál nagyobb a terheltek alanyi bűnfelelőssége közötti különbség; az I. rendű terhelt többszörös visszaeső, büntetettsége az ennek megállapításához szükséges mértéket jóval meghaladja, és az elkövetéskor ugyancsak más büntetőeljárás hatálya alatt is állt. Ellenben a II. rendű terhelt teljesen büntetlen előéletű.

[80] A Kúria figyelemmel volt arra is, hogy az I. rendű terhelt többszörös visszaesői minősége már a középérték meghatározása során értékelést nyert, mivel a felemelt büntetési tételt - ilyen mértékben - kizárólag ez a körülmény alapozza meg. Ekként a Kúria arra az álláspontra helyezkedett, hogy esetében a helyes minősítés alapulvételével irányadó büntetési tétel középértékét elérő vagy meghaladó mértékű büntetés kiszabása nem indokolt, azt sokkal inkább megközelítő büntetés kiszabása viszont nem mellőzhető.

[81] A II. rendű terhelt esetében az irányadó középértéket kizárólag a halmazat emelte meg; a halmazat azonban csak két - egy töről fakadó - bűncselekményből áll, és a másik bűncselekmény tárgyi súlya

sokkal csekélyebb. Ekként a halmazat tárgyi súlya is jóval enyhébb, így a teljesen büntetlen előéletű terhelttel szemben a törvényi középérték alatti, de a törvényi alsó határt jelentősen meghaladó büntetés kiszabása indokolt.

- [82] A kifejtettekre tekintettel a Kúria - az élet elleni bűncselekmény eshetőleges szándékkal való elkövetésére és a testi épség elleni bűncselekmény kísérleti szakban rekedésére is tekintettel -- az I. rendű terhelt főbüntetését 17 évi, a II. rendű terhelt főbüntetését 12 évi szabadságvesztésre súlyosította. A szabadságvesztés végrehajtási fokozata a Btk. 37. § (3) bekezdés a) pont ad) alpontjára tekintettel a II. rendű terhelt esetében is fegyház.
- [83] 4. A terheltek észrevételei kapcsán a Kúria utal arra, hogy a felülvizsgálati eljárásban megkerülhetetlen szabály, miszerint a felülvizsgálati indítványban a jogerős ítéletben megállapított tényállás nem támadható [Be. 650. § (2) bekezdés]; a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó [Be. 659. § (1) bekezdés].
- [84] A jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás irányadósága azt jelenti, hogy a felülvizsgálat során nem csak maga a tényállás, hanem mindaz, ami a tényállás megállapításához vezetett, szintén támadhatatlan. Ennek megfelelően a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható. Nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének, s ezen keresztül a bűnösség kérdésének, valamint a - minősítéssel kapcsolatos, vagy más büntető anyagi jogi szabály sérelme nélkül - kiszabott büntetés, illetve annak mértéke vitatására.
- [85] A terheltek észrevételeikben - az I. rendű terhelt túlnyomórészt, a II. rendű terhelt pedig kizárólag - a megállapított tényállást támadták, eltérő tényállás megállapítását szorgalmazták, és cselekményük enyhébb minősítését ezen eltérő tényállásra hivatkozással indítványozták. Az I. rendű terhelt kifogásolta **sértett 1** vallomásának elfogadását, a II. rendű terhelt első vallomásának - álláspontja szerint - nem kellő módon való értékelését, bizonyítási indítványainak elutasítását, valamint a szakértői vélemény elfogadását is. Mindezek azonban felülvizsgálat tárgyát nem képezhetik.
- [86] Általánosságban megállapítható, hogy mindkét terhelt olyan más, a jogerős ítéletben foglalttól eltérő tényállásra hivatkozott, amely szerint a sértett halálát kizárólag a másik terhelt cselekvősege okozta. Ez azonban szemben áll az irányadó tényállással, mely szerint a terheltek végig közösen, szándékegységben bántalmazták a sértetteket. Az irányadó tényállással szemben állnak a terhelteknek a sértett általi megtámadásukra, valamint az I. rendű terheltnek a 19 perces távollétére való hivatkozása is. Összességében a terheltek észrevételei kizárólag ténybeli kifogásokat tartalmaztak a jogerős ítélettel szemben; az ügyészség felülvizsgálati

indítványának alaptalanságát eltérő tényállásra hivatkozással állították, és ezen eltérő tényállásra alapítva kérte az I. rendű terhelt és védője a cselekmény eltérő - halált okozó testi sértés büntettként való - minősítését és a büntetés enyhítését is. Ez azonban a felülvizsgálati eljárásban - a korábban írt eljárásjogi szabályozásra tekintettel - eredményre nem vezethet.

- [87] 5. Az I. rendű terhelt észrevételeiben eljárási szabálysértésként is sérelmezte a nyomozás során a korábbi Be. 4. § (1) bekezdésének, 7. §-ának és 28. § (1) bekezdésének megsértését, valamint a bírósági szakaszban a védelemhez való jogának „korlátozását” és bizonyítási indítványainak elutasítását, a másodfokú eljárásban pedig az eljáró tanács tagjának elfogultságát is. Bár az I. rendű terhelt felülvizsgálati indítványt nem terjesztett elő, a Kúriának ezeket a Be. 659. § (6) bekezdése alapján vizsgálnia kellett.
- [88] Előbbiek kapcsán a Kúria arra utal, hogy eljárási szabálysértés okán kizárólag a Be. 649. § (2) bekezdésében taxatív felsorolt okokból van helye felülvizsgálatnak. A nyomozás során megvalósult esetleges eljárási szabálysértés fogalmilag nem lehet felülvizsgálat tárgya (BH 2015.154.; EBH 2013.B.23.; EBD 2012.B.31.; EBH 2011.2299.), de a tárgyalási szakra vonatkozóan sem jelölt meg a terhelt - a bírói elfogultságon kívül - felülvizsgálatra alapot adó, az említett törvényhelyben megjelölt eljárási szabálysértést.
- [89] Ellenben a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja alapján - a Be. 608. § (1) bekezdés b) pontjára tekintettel - valóban felülvizsgálati ok, ha a bíróság határozatának meghozatalában a törvény szerint kizárt bíró járt el.
- [90] Az Alkotmánybíróság 25/2013. (X.4.) AB határozata szerint az Alaptörvény XXVIII. Cikkének (1) bekezdéséből fakadó alkotmányos alapkövetelmény, hogy e felülvizsgálati ok keretében a felülvizsgálatot a jelenleg hatályos Be. 14. § (1) bekezdés e) pontjára alapított elfogultsági okra alapított indítvány is megalapozhatja.
- [91] Az Alkotmánybíróság említett határozata indokolásának [46] bekezdésében azonban arra is rámutatott, hogy az elfogultsági kifogás a felülvizsgálat keretében is csak a kizárásra vonatkozó egyéb szabályok szerint érvényesíthető. Ezért a korábbi Be. 21. § (1) bekezdés e) pontja, illetve az azzal egyező tartalmú Be. 14. § (1) bekezdés e) pontja szerinti elfogultság felülvizsgálati eljárás alapja akkor lehet, ha az elfogultságra okot adó körülményről csak a jogerős ítélet meghozatalát követően szereztek tudomást, és azt három napon belül bejelentik [a Be. 15. § (4) bekezdésére tekintettel], illetve ugyanazt az okot nem ismételten jelentik be [a Be. 80. § (1) bekezdés d) pontjára tekintettel, BH 2019.96. indokolás [21] bekezdés].
- [92] Jelen esetben a terhelt elfogultsági indítványát a letartóztatását a másodfokú eljárásban 2018. november 25. napjától elrendelő határozat tartalmára alapította. A terhelt az ezen alapuló kizárási

igényét a Be. 15. § (4) bekezdésében írt határidőben nem érvényesítette; így arra a felülvizsgálatban sem hivatkozhat.

- [93] Az I. rendű terhelt észrevételeiben írtak kapcsán megjegyzi a Kúria, hogy a 21/2016. (XI.30.) AB számú határozat abban a vonatkozásban állapított meg alkotmányos követelményt, miszerint a büntetőügy további elintézésében ne vegyen részt olyan bíró, aki az eljárás bármely korábbi szakaszában, így akár a nyomozás során bíróként járt el; ennek megfelelően alakult - a később indult ügyek tekintetében - a korábbi Be. 21. § (3) bekezdés a) pontja, illetve a Be. 14. § (3) bekezdés a) pontja is. Jelen esetben azonban a másodfokú ügydöntő határozat meghozatalában részt vett bíró nem a vádemelést megelőzően, hanem azt követően, az eljárás ugyanazon szakaszában járt el a terhelt letartóztatása tárgyában, ami sem az eljárás idején, sem azóta nem jelent kizárási okot.

Az indítvány és a döntés elvi tartalma

- [94] Az eshetőlegesen szándékkal megvalósított emberölés büntette különös kegyetlenséggel elkövetett, ha az elkövetők a sértettet hosszasan, cselekményük következménye iránt teljes közömbösséget mutatva, közepes és nagy erővel ütlegelik, rugdossák és megtapossák, a sértett halála pedig ezzel közvetlen okozati kapcsolatban áll be. Amennyiben a bíróság jogerős ítéletében e cselekményt tévesen emberölés alapesetének minősíti, a kiszabott büntetések akkor törvénysértőek, ha azok a helyes minősítéshez tartozó büntetési tétel alapulvételével eltúlzottan enyhék.

Záró rész

- [95] **IV.** A kifejtettekre tekintettel a Kúria - mivel nem észlelt olyan eljárási szabálysértést, amelynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles - a felülvizsgálati indítványnak helyt adott. A megtámadott határozatot az I. rendű és a II. rendű terhelt tekintetében - a Be. 662. § (2) bekezdés b) pontja alapján - megváltoztatta és maga hozott a törvénynek megfelelő határozatot; a terheltek cselekményét társtettesként elkövetett emberölés büntettének [Btk. 160. § (1) bekezdés és (2) bekezdés d) pont] minősítette, szabadságvesztésük tartamát súlyosította és azt a II. rendű terhelt tekintetében is fegyházban rendelte végrehajtani. Egyebekben a jogerős marasztaló ítéletet nem érintette, hanem azt - a Be. 662. § (1) bekezdés a) pontja alapján - hatályában fenntartotta.
- [96] A Be. 653. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárás lefolytatására a harmadfokú bírósági eljárás szabályait az e Fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni. A harmadfokú bíróság határozatával szemben viszont a Be. nem biztosítja a fellebbezés lehetőségét, s attól eltérő rendelkezést a Be. XC. Fejezete sem tartalmaz. Az ítélet ellen tehát nincs helye fellebbezésnek. Felülvizsgálatát a Be. 650. § (1) bekezdés b) pont 2. fordulata zárja ki.
- [97] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5)

bekezdésén alapul; az ugyanazon jogosult által ismételt
előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül
elutasíthatja [Be. 656. § (4) bekezdés].

, 2020. június 2.

. Katona Sándor s.k. a tanács elnöke, Dr. Somogyi Gábor s.k. előadó
bíró, Dr. Scholtz Hilda s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:
Schulz Oszkárné
tisztviselő